

V Bruseli 3. februára 2023
(OR. en)

6029/23

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Johannes HAHN, člen Európskej komisie
Dátum doručenia:	2. februára 2023
Komu:	Johanna LYBECK LILJA, predsedníčka Rady Európskej únie
Predmet:	Návrh na presun rozpočtových prostriedkov č. DEC 03/2023 v rámci oddielu III – Komisia – všeobecného rozpočtu na rok 2023

Delegáciám v prílohe zasielame dokument DEC 03/2023.

Príloha: DEC 03/2023

EURÓPSKA KOMISIA

V BRUSELI, 2/02/2023

VŠEOBECNÝ ROZPOČET – ROZPOČTOVÝ ROK 2023
ODDIEL III – KOMISIA – HLAVY: 14, 30

PRESUN ROZPOČTOVÝCH PROSTRIEDKOV č. **DEC 03/2023**

Z

KAPITOLY – 30 04 Mechanizmus solidarity (osobitné nástroje)

ČLÁNKU – 30 04 01 Rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc (SEAR)

Závazky	–185 000 000,00
Platby	–185 000 000,00

DO

KAPITOLY – 14 03 Humanitárna pomoc

ČLÁNKU – 14 03 01 Humanitárna pomoc

Závazky	185 000 000,00
Platby	185 000 000,00

V poslednej aktualizácii globálnej správy o potravinových krízach z roku 2022 (z polovice roka 2022) sa uviedlo, že objem populácie, ktorý čelí trom najvyšším fázam akútnej potravinovej neistoty [fáza 3 integrovanej klasifikácie fáz potravinovej bezpečnosti (IPC) a vyššie fázy], je vyšší ako kedykoľvek predtým v histórii vypracúvania správy. Podľa Svetového potravinového programu¹ sa počet ľudí v tejto závažnej kategórii na celom svete zvýšil z 270 miliónov v roku 2021 na približne 349 miliónov v roku 2022, čo predstavuje nárast o približne 200 miliónov ľudí v porovnaní s úrovňami pred pandémiou.

V globálnej správe z roku 2022 sa uviedlo, že do konca roka 2021 čelilo v 53 skúmaných krajinách/územiach tejto akútnej potravinovej neistote 193 miliónov ľudí, čo predstavuje prudký nárast (25 %) v porovnaní so situáciou na konci roka 2020. Zo správy z roku 2021 vyplynulo, že v situácii potravinovej núdze [fáza 4 IPC/harmonizovaného rámca (CH) a vyššie fázy] – t. j. na pokraji hladomoru – je takmer 40 miliónov ľudí v 36 krajinách, pričom v štyroch krajinách boli identifikované podmienky podobné hladomoru (fáza 5 IPC/CH), čo predstavuje celkovo viac ako pol milióna ľudí.

Od uverejnenia údajov v polovici roka 2022 sa situácia ešte zhoršila. Najväčším faktorom spôsobujúcim túto núdzovú situáciu je konflikt (60 % ľudí trpiacich hladom žije v oblastiach postihnutých vojnou a násilím). Dôsledky vojny na Ukrajine majú mimoriadne negatívny vplyv na potravinovú bezpečnosť. Táto situácia viedla k zhoršeniu rekordných štatistík potravinovej neistoty z roku 2021 a začiatku roka 2022, keďže vojna ovplyvnila ceny potravín, dodávky a cenu energie a hnojív. Zmena klímy a jej negatívne účinky, napr. na plodiny a živobytie ľudí, takisto významne ovplyvňujú situáciu, a tým aj schopnosť ľudí zabezpečiť si potraviny.

V roku 2022 sa zvýšil nielen rozsah potravinovej neistoty, ale aj jej závažnosť. V poslednej aktualizácii „analýzy hotspotov hladu“², čo je analýza včasného varovania pred situáciami, kedy sa akútna potravinová neistota môže v nasledujúcich mesiacoch ešte ďalej zhoršiť, sa potvrdzuje riziko hladomoru v Nigérii, Južnom Sudáne, Somálsku, Jemene, Afganistane a Etiópii, pričom sa počíta so zvýšením počtu ľudí žijúcich v podmienkach podobných hladomoru (fáza 5 IPC/CH) na takmer milión ľudí do konca roka 2022. (Pozri prílohu I)

Vzhľadom na vplyv vojny na Ukrajinu na dodávky poľnohospodárskych produktov a produktivitu je nepravdepodobné, že by sa situácia v roku 2023 zlepšila. Úplný dosah ruskej invázie na Ukrajinu sa ešte v plnej miere nezachytil, keďže niektoré analýzy zohľadnené v najnovších správach boli vykonané pred úplným rozvinutím jej negatívneho vplyvu. Ďalšia globálna správa (ktorá sa má zverejniť v apríli 2023) by mala poskytnúť jasnejší a úplnejší obraz.

Komisia nebola schopná identifikovať disponibilné zdroje v okruhu 6 (Susedstvo a svet). Preto žiada o mobilizáciu rezervy na solidaritu a núdzovú pomoc v celkovej výške 185 mil. EUR vo viazaných a platobných rozpočtových prostriedkoch na podporu riešenia kríz potravinovej bezpečnosti v Afrike a v Jemene, ako aj viacodvetvovej krízy vo Venezuele.

K 24. januáru 2023 dosahovala celková miera plnenia viazaných rozpočtových prostriedkov v rámci kapitoly 14 03 týkajúcej sa humanitárnej pomoci úroveň 84 % disponibilných rozpočtových prostriedkov a v prípade platobných rozpočtových prostriedkov to bolo 7 %.

¹ [Celosvetová potravinová kríza | Svetový potravinový program \(wfp.org\)](https://www.wfp.org/publications/global-report/global-report-2022)

² https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000142656/download/?_ga=2.202498841.948821412.1674657567-766872473.1674657567

I. ZNÍŽENIE

I.1

a) Rozpočtový riadok

30 04 01 – Rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc (SEAR)

b) Číselné údaje k 25. 1. 2023

	Závazky	Platby
1 Rozpočtové prostriedky na daný rok (pôvodný rozpočet + OR)	1 274 897 000,00	1 274 897 000,00
2 Presuny	0,00	0,00
3 Rozpočtové prostriedky na daný rok spolu (1 + 2)	1 274 897 000,00	1 274 897 000,00
4 Použité rozpočtové prostriedky	0,00	0,00
5 Disponibilné rozpočtové prostriedky (3 – 4)	1 274 897 000,00	1 274 897 000,00
6 Navrhované zníženie	185 000 000,00	185 000 000,00
7 Rozpočtové prostriedky do konca roka spolu (5 – 6)	1 089 897 000,00	1 089 897 000,00
8 Zníženie vyjadrené ako percento rozpočtových prostriedkov na daný rok (6/1)	14,51 %	14,51 %
9 Suma znížení vykonaných podľa článku 30 ods. 1 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách vyjadrená ako percento konečných rozpočtových prostriedkov na daný rok	neuvádza sa	neuvádza sa

c) Príjmy z vymáhania pohľadávok (prenesené z predchádzajúceho roka)

	Závazky	Platby
1 Disponibilné rozpočtové prostriedky na začiatku daného roka	0,00	0,00
2 Disponibilné rozpočtové prostriedky k 25. 1. 2023	0,00	0,00
3 Miera použitia $[(1 - 2)/1]$	neuvádza sa	neuvádza sa

d) Podrobné odôvodnenie zníženia

Podľa článku 9 nariadenia o viacročnom finančnom rámci je cieľom rezervy na solidaritu a núdzovú pomoc (SEAR) umožniť financovanie:

a) pomoci pri reakcii na núdzové situácie vyplývajúce z veľkých katastrof, na ktoré sa vzťahuje Fond solidarity Európskej únie, ktorého ciele a rozsah pôsobnosti sú stanovené v nariadení Rady (ES) č. 2012/2002, a b) rýchlej reakcie na konkrétne naliehavé potreby v rámci Únie alebo v tretích krajinách, ktoré vznikli v dôsledku udalostí, ktoré sa nedali predvídať pri zostavovaní rozpočtu, a to predovšetkým na núdzové reakcie a podporné operácie v nadväznosti na prírodné katastrofy, na ktoré sa nevzťahuje písmeno a), katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou, humanitárne krízy v prípade rozsiahleho ohrozenia verejného zdravia a veterinárnych alebo rastlinolekárskeho hrozieb, ako aj v mimoriadne naliehavých situáciách na vonkajších hraniciach Únie vyplývajúcich z migračných tokov, ak si to okolnosti vyžadujú.

Táto prvá mobilizácia v rámci vonkajších akcií predstavuje 53 % rozpočtových prostriedkov dostupných v rámci SEAR a vyhradených na núdzové potreby v tretích krajinách na obdobie do 1. septembra 2023.

II. ZVÝŠENIE

II.1

a) Rozpočtový riadok

14 03 01 – Humanitárna pomoc

b) Číselné údaje k 25. 1. 2023

	Závazky	Platby
1 Rozpočtové prostriedky na daný rok (pôvodný rozpočet + OR)	1 687 002 967,00	1 747 484 500,00
2 Presuny	0,00	0,00
3 Rozpočtové prostriedky na daný rok spolu (1 + 2)	1 687 002 967,00	1 747 484 500,00
4 Použité rozpočtové prostriedky	1 410 197 967,00	123 218 267,75
5 Disponibilné rozpočtové prostriedky (3 – 4)	276 805 000,00	1 624 266 232,25
6 Požadované zvýšenie	185 000 000,00	185 000 000,00
7 Rozpočtové prostriedky do konca roka spolu (5 + 6)	461 805 000,00	1 809 266 232,25
8 Zvýšenie vyjadrené ako percento rozpočtových prostriedkov na daný rok (6/1)	10,97 %	10,59 %
9 Suma zvýšení vykonaných podľa článku 30 ods. 1 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách vyjadrená ako percento konečných rozpočtových prostriedkov na daný rok	neuvádza sa	neuvádza sa

c) Príjmy z vymáhania pohľadávok (prenesené z predchádzajúceho roka)

	Závazky	Platby
1 Disponibilné rozpočtové prostriedky na začiatku daného roka	1 738 235,22	18 411,83
2 Disponibilné rozpočtové prostriedky k 25. 1. 2023	1 729 235,22	6 360,37
3 Miera použitia $[(1 - 2)/1]$	0,52 %	65,45 %

d) Podrobné odôvodnenie zvýšenia

Komisia žiada o mobilizáciu rezervy na solidaritu a núdzovú pomoc v celkovej výške 185 mil. EUR vo viazaných a platobných rozpočtových prostriedkoch na podporu riešenia kríz potravinovej bezpečnosti v Afrike a v Jemene, ako aj viacodvetvovej krízy vo Venezuele, ako sa podrobne uvádza ďalej.

Potravinová bezpečnosť – 164 mil. EUR

- Afrika – 138 mil. EUR**

V Afrike bude nevyhnutné včasné predbežné rozmiestňovanie a poskytovanie potravinovej pomoci, aby sa dosiahol lepší vplyv na dotknuté obyvateľstvo pred ďalším zhoršením situácie. Je nevyhnutné prijať opatrenia pred „neúrodným obdobím“.

Afrika čelí najhoršej potravinovej kríze za posledných 40 rokov. Globálne faktory, ako sú pokračujúci nepriaznivý vplyv zmeny klímy či prehĺbujúca sa hospodárska kríza znásobená ruskou agresiou voči Ukrajine spolu s následnou infláciou na celom svete a prudkým nárastom svetových cien potravín, mali značne negatívne dôsledky na celom svete. Všetky krízy postihujúce obyvateľstvo vo fáze 4 IPC alebo vyšších fázach znamenajú „situáciu na pokraji hladomoru“.

Vzhľadom na súčasný plán financovania, ako aj na najnovší vývoj potrieb a jeho sezónnosť sa pozornosť bude venovať západnej a strednej Afrike, Somálsku, Sudánu a Južnému Sudánu, južnej Afrike a Madagaskaru.

- Jemen – 26 mil. EUR

V Jemene sú potrebné finančné prostriedky na podporu obyvateľstva, ktoré trpí v dôsledku kombinovaného vplyvu ozbrojeného násillia, hospodárskej krízy a narušenia poskytovania verejných služieb. Závažná potravinová neistota, ktorú ešte zhoršuje ruská invázia na Ukrajinu, sa naďalej zvyšuje. Jemen dosiahol najvyššie skóre celosvetového indexu hladu na svete. V roku 2022 bolo financovaných menej ako 54 % plánu humanitárnej reakcie. To viedlo k obmedzeniu potravinovej pomoci a ďalších oblastí činnosti, ktoré zachraňujú životy, ako je výživa, voda, hygiena, sanitácia a zdravie. Niektoré časti krajiny sa už nachádzajú v situácii hladomoru (fáza 5 IPC).

Venezuela – komplexná kríza – 21 mil. EUR

Humanitárna situácia je naďalej zúfalá a potreby vo všetkých kľúčových odvetviach sa prehlbujú, keďže politická, sociálna a hospodárska kríza vo Venezuele je naďalej hlboká. Je nepravdepodobné, že by sa životné podmienky v krátkodobom horizonte zlepšili, čo bude mať naďalej vážny vplyv na 19,7 milióna ľudí, ktorí potrebujú humanitárnu pomoc (z celkového počtu 28,7 milióna obyvateľov). V národnom prieskume domácností sa v roku 2021 uvádzala miera extrémnej chudoby 76,6 % a celková miera chudoby 95,4 %. Venezuelská kríza je najväčšou krízou vysídľovania v regióne a reakcia EÚ sa vzťahuje na situáciu vo Venezuele aj v okolitom regióne, pričom krajinu opustilo 7,1 milióna ľudí.

Vo Venezuele sa počet ľudí, ktorí vyčerpali svoje prostriedky na živobytie alebo nemajú dostatok jedla, zvýšil na rekordných 18,7 milióna osôb (v porovnaní s počtom 9,3 milióna Venezuelčanov uvedeným v správe Svetového potravinového programu v roku 2019). Na regionálnej úrovni kríza výrazne zasiahla približne 6,9 milióna ľudí trpiacich potravinovou neistotou, ktorí sú pri zabezpečovaní základných potrieb a krátkodobého živobytia vo veľkej miere odkázaní na humanitárnu pomoc.